

Ügyiratszám: KULT- 124-2/ 2018.
Ügyintéző: Doka Diána

ELŐTERJESZTÉS

-a Köznevelési, Kulturális és Sport Bizottsághoz-

A Jósa András Múzeum 2018. évi Digitalizálási Stratégiájának jóváhagyására

Tisztelt Bizottság!

Az önkormányzat fenntartásában működő Jósa András Múzeum digitális stratégiájának elfogadásáról, jóváhagyásáról a Közgyűlés Köznevelési, Kulturális és Sport Bizottsága a 30/2010.(XI.12.) önkormányzati rendelet 10.§ (2) bekezdése értelmében átruházott hatáskörben dönt.

A Jósa András Múzeum elkészítette a 2018. évi Digitalizálási Stratégiáját, figyelemmel a hatályos 2017. évi LXVII. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 34.§ 2.) pontja értelmében.

A múzeumok digitalizálási tevékenységét megalapozó írott dokumentum, amely a törvényben meghatározott feladatok teljesítése érdekében rögzíti a múzeumokban őrzött kulturális javak digitalizálásának céljait és prioritásait, a digitalizálással létrehozott digitális adatvagyron hosszú távú tárolásának feltételeit, valamint a közzététel, a felhasználás és a hasznosítás szabályait, beleértve a köznevelési célú hasznosítást is.

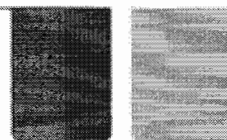
A digitalizálás a muzeális intézmények alapfeladatainak ellátását új alapokra helyezte, ez által biztosítva a közgyűjteményekben meglévő knowhow hosszú távú megőrzését, széles körű hozzáférést, megújítva a kiállítási és múzeumpedagógiai tevékenységet, támogatva a kulturális javak állományvédelmét. A digitalizálás gyorsabb adatszolgáltatást, pontosabb keresést, jobb állományvédelmi feltételeket, szélesebb körű hozzáférést biztosít.

A fentiek alapján kérjük a Tisztelt Bizottságot, hogy az előterjesztés mellékletében szereplő Jósa András Múzeum 2018. évi Digitalizálási Stratégiáját jóváhagyni szíveskedjen.

Nyíregyháza, 2018. április 16.

Tisztelettel,

Doka Diána
osztályvezető

Határozat – tervezet

NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS

KÖZGYŰLÉSE

Köznevelési, Kulturális és Sport Bizottsága

/2018. (IV.....) számú

határozata

A Jósa András Múzeum 2018. évi Digitalizálási Stratégiájának

jóváhagyásáról

A Bizottság

a Közgyűlés és bizottságai feladatai és hatáskörei megállapításáról szóló 30/2010.(XI.12.) önkormányzati rendelet 10. § (2) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva a következő határozatot hozta:

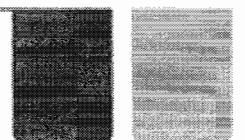
Az előterjesztést megtárgyalta és **a Jósa András Múzeum 2018. évi Digitalizálási Stratégiáját** jóváhagyja.

Nyíregyháza, 2018. április „...”

Halkóné dr. Rudolf Éva
a bizottság elnöke

A határozatot kapják:

- 1./ A Köznevelési, Kulturális és Sport Bizottság tagjai
- 2./ A Polgármesteri Hivatal Jogi és Önkormányzati csoportja
- 3./ Jósa András Múzeum
- 4./ Irattár

Melléklet

ikt.sz.: 124-1...../2018.

**JÓSA ANDRÁS MÚZEUM
DIGITALIZÁLÁSI STRATÉGIÁJA**

Nyíregyháza
2018. év

A Jósa András Múzeum digitalizálási stratégiája

Bevezető:

A 2017. évi LXVII. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról 34. § 2. pontja szerint *„A múzeum a fenntartó által jóváhagyott múzeumi küldetésnyilatkozattal, stratégiai tervvel, állományvédelmi tervvel, gyűjteménygyarapítási és revíziós tervvel, továbbá múzeumi digitalizálási stratégiával rendelkezik, amely alapján szakmai tevékenységét folytatja.”* Törvénymódosításkor nem történt változás abban, miszerint az 1997. évi CXL. törvény 1. számú melléklet zs. pontja alapján: *„a múzeumok digitalizálási tevékenységét megalapozó írott dokumentum, amely az e törvényben meghatározott feladatok teljesítése érdekében rögzíti a múzeumokban őrzött kulturális javak digitalizálásának céljait és prioritásait, a digitalizálással létrehozott digitális adatvagyon hosszú távú tárolásának feltételeit, valamint a közzététel, a felhasználás és a hasznosítás szabályait, beleértve a köznevelési célú hasznosítást is.”* A jelen digitalizálási stratégia ennek szellemében született a Jósa András Múzeumban.

A digitalizálás a muzeális intézmények alapfeladatainak ellátását új alapokra helyezi. Biztosítja a közgyűjteményekben meglévő knowhow hosszú távú megőrzését, széles körű hozzáférést biztosít e tudásnak, megújítja a kiállítási és múzeumpedagógiai tevékenységet, támogatja a kulturális javak állományvédelmét. Nélküle a korszerű muzeológia ma már elképzelhetetlen. A digitalizálás gyorsabb adatszolgáltatást, pontosabb keresést, jobb állományvédelmi feltételeket, szélesebb körű hozzáférést biztosít.

A digitalizálási stratégia célja:

Jelen dokumentum célja meghatározni azon feladatokat, módszereket és eljárásokat, melyeket a múzeumnak alkalmaznia kell a rábizott kulturális javak információtartalmának digitális formában való létrehozása során, új tartalmakhoz (kiállítások, múzeumpedagógiai előadások, tartalmak) irányelvek mutatása. A digitális stratégiának tartalmaznia kell a technikai (hardver, szoftver) és a humán erőforrások leírását, az előállított digitális tartalmak tárolásának, hozzáférhetőségének kérdéseit, valamint szabályoznia kell a szerzői jogok törvényben előírt védelmének kérdéseit.

A stratégia:

A digitalizálás céljai a Jósa András Múzeumban

A digitalizálás célja a minél több és minél pontosabb digitális tartalom előállítása egy tárgyról, képről, papír alapú dokumentumról, analóg hang- és képfelvételről, előadásról. A digitális információ előállítása során törekedni kell a költséghatékony módszerekre, az adatbázisba szervezhetőségre, a közzétételi megfelelőségre. Figyelembe kell venni a jelenleg elterjedt információs szabványokat, digitalizálási eljárásokat. Ezek alapján az előállított információk jpg, bmp, doc, docx, pdf, xls, mp3, wav, mpg, mp4, html, pps típusúak. Az alkalmazott eljárások során szükséges eszközök: scannerek, digitális kamerák, számítógépek, gps helymeghatározók, melyekkel a múzeum részben vagy már teljes egészében rendelkezik.

1. A digitalizálási stratégia keretében szükséges egyfelől a korábbi, analóg adatok – történeti értékű feljegyzések, grafikák, képek és más gyűjteményi egységek – digitalizálásának megoldása, a háromdimenziós tárgyak kétdimenziós reprodukálása, valamint mindezeknek esetében a széles körű hozzáférés lehetővé tétele, ezáltal a meglévő tudás hosszú távú megőrzésének biztosítása.

2. Másfelől legalább ennyire lényeges a metaadatok segítségével adatbázisok kialakítása, azaz a hagyományos hordozókról a digitálisra áttérés a nyilvántartások esetében. Lényegesnek tartjuk az adatbázisok mielőbbi auditálását, valamint a széles körű online hozzáférés biztosítását. Hosszabb távon célunk az adatbázisok csatlakoztatása az Europeana rendszerhez. Végső cél a teljes nyilvántartás digitális feldolgozása és közzététele.

3. Harmadrészt a Jósa András Múzeumban őrzött kulturális örökség széles körű társadalmi hasznosulása érdekében lényeges a kiállítások digitális támogatása, illetve a virtuális kiállítások létrehozása.

4. A múzeum digitalizálási stratégiájában másodlagos szempontként még figyelembe vesszük az állományvédelemben betöltött szerepét. Itt elsősorban a jövő muzeológus generációit segíthetjük azzal, ha például a restaurálás jelenlegi módszereit metaadatként megőrizzük a tárgy további állagvédelmének előmozdítása érdekében. Másodlagos szempontunk, de nem lényegtelen, hogy az állandó helyhiánnyal küszködő intézmény helyet spórolhat meg a digitalizálás révén. Ugyancsak nem elhanyagolható szempont az adatok és dokumentumok cseréje. E tekintetben feltétlenül figyelembe kívánjuk venni az adatbázisok átjárhatóságát, kiemelten kezeljük a szakmai konszenzus kérdését.

A digitalizálás helyzete és a stratégia meghatározása ennek fényében:

A Jósa András Múzeumban a digitális adatgyűjtés igen korán, már 1989-ben elkezdődött. Negyedszázad alatt hatalmas mennyiségű digitális adat halmozódott fel, melynek tekintélyes hányada objektív és szubjektív tényezők közrejátszása következtében rendezetlen. Emellett mint hazánk egyik legrégebben, 1868-ban alapított vidéki közintézménye, milliós nagyságrendű (zömében három dimenziós) örökségvédelmi elemet és a rájuk vonatkozó több tízezernyi oldal információt, térképeket, rajzokat, negatívokat stb. őriz. Ezek digitalizálása immár 15 éve folyik. Mind az újabb, immár rendezett, mind a korábbi, zömében rendezetlen digitális adat, illetve metaadat nyilvántartása korábban az Ariadne, Országgyörgy által fejlesztett adatbázison folyt. 2012 óta megkezdődött az áttérés az Egységes Múzeumi Információs Rendszer (EMIR) adatbázisban. A digitalizálás további menetét ez az állapot határozza meg.

1.) Fontos a korábbi információk nagy léptékű digitális feldolgozása. Ennek alapját a hagyományos hordozókon készített leltárkönyvek és adattári feljegyzések jelentik. Ehhez rendeljük hozzá a tárgyak illusztrációs anyagát, amennyiben volt ilyen, illetve ellátjuk friss felvételekkel. Ezt az alapot az egyes gyűjteményeknek megfelelő adatok egészítik ki. Az adott műtárgyról a legteljesebb információmennyiséget szükséges összegyűjteni. Az adatok rendezését, szelektálását, előkészítését az adatbázisba történő felvételhez az osztályvezetők irányítják.

2.) Az újonnan bekerülő digitális adatok rendszerezését és előkészítését az adatbázisba történő felvételhez a felelős muzeológusok irányítják.

3.) Az adatbázisok esetében szükségesnek láttuk egy integrált múzeumi rendszer bevezetését. A Jósa András Múzeum mind a korábbi, mind az újabb adatokat az Egységes Múzeumi Információs Rendszerben (EMIR) kívánjuk feldolgozni. Az EMIR karbantartása, szervizelése, adatmentése, archiválása szerződés keretében a fejlesztővel történik (felelőse a múzeumi informatikus). Szintén ő felel a digitalizálási folyamatokhoz szükséges eszközök és szoftverek biztosításáért, valamint a folyamatot végző dolgozók műszaki, informatikai támogatásáért.

4.) Az adatbázisokban a jogosultságok megfelelő karbantartásáért, az adatbevitel megfelelő színvonaláért, fejlesztéséért a szuperadmin joggal felruházott szakemberek felelnek. Ők felelnek a fejlesztések utáni tesztelésekért, az adatbevivők munkájának irányításáért. Feladatuk az adatbázis pontosságának időről-időre történő ellenőrzése, az adatbázisok online nyilvánossá tétele, az auditálás előkészítése és lefolytatása, a digitális leltárkönyvek nyomtatása az auditálást követően, az adatbázisok online nyilvánossá vagy korlátozottan nyilvánossá tételének kidolgozása.

5.) A múzeum valamennyi muzeológusának különös figyelmet kell fordítania az adatmegőrzés egy speciális aspektusáért. Nevezetesen arról van szó, hogy az idők folyamán megváltozó adattartalmak egy adatbázisban mindig a friss eredményeket tartalmazzák. Ez azonban együtt járhat olyan adatvesztéssel, mely a gyűjtemény történetiségét sérti. Éppen ezért kötelezően szem előtt kell tartanunk, hogy minden adatkorrekció esetén be kell jegyezni a módosítás dátumát és a korrigáló nevét úgy, ahogyan az a papír alapú nyilvántartásnál mindig is megvolt.

6.) A digitális nyilvántartásokban a gyűjteményenkénti felhasználói jogok megállapítására az osztályvezetők és/vagy a szuperadmin joggal felruházott muzeológusok tesznek javaslatot, a múzeumigazgató hagyja jóvá. A múzeum stratégiájához tartozik, hogy a külső kutatók számára is minél szélesebb használati jogot biztosítson a digitális tartalmakban, természetesen azok biztonságos őrzése mellett.

7.) Az elektronikus rendszerben rögzített, online nyilvános vagy korlátozottan nyilvános adatbázisban közzétett tartalmakra az osztályvezetők tesznek javaslatot a szellemi tulajdonjogok, a szerzői jogok figyelembevételével. Javaslatokról a múzeumigazgató dönt. A Jósa András Múzeum törekszik a papíralapú hordozókról a digitális publikációkra történő áttérésre. Hosszú távon az adatbázis nyilvánossá tételére épülő feldolgozásokat kívánja támogatni, mivel így az egyes örökségvédelmi elemekhez jóval szélesebb körű hozzáférést biztosíthatunk.

8.) A digitális fejlesztések során fontosnak tartjuk mindenkor figyelembe venni az európai együttműködéshez (Europeana) csatlakozást, a nemzetközi digitális tartalomszolgáltatást (Light Information Describing Objects). Hosszú távon ennek jegyében megoldandó a tartalmak idegen nyelvű (angol) megjelenítése.

9.) Magyarország Digitális Startup Stratégiájánk (1858/2016. (XII. 27.) Kormányhatározat) Magyarország Digitális Oktatási Stratégiájára vonatkozó célkitűzéseire csatlakozva a Jósa András Múzeum a digitális tananyagok fejlesztéséhez kíván hozzájárulni tematikus anyagok elkészítésével és azok közzétételével a múzeum honlapján (ezek közé

tartozik a havonta megjelenő hónap műtárgya sorozat). Szükséges a kínálat nagy léptékű fejlesztése. A társadalmi gondolkodásmód attitűdjének megváltoztatása érdekében ennek kialakításába a múzeum bekapcsolja a pedagógusokat, legyen szó általános vagy középiskolai oktatókról, avagy felsőoktatásról, így érve el a széles szakmai konszenzuson alapuló nyitott oktatási környezetet. A Jósa András Múzeum digitalizálási módszereit gyakorlatban próbálja átadni a muzeológiai tárgyakat (régészet, néprajz stb.) tanulók körében (itt elsősorban az intézményünk anyagaiból szakdolgozók, illetve doktori disszertációt készítőket veendőket számításba). Felelőse elsősorban a közművelődési osztály osztályvezetője, a felsőoktatási területen a konzulens muzeológus.

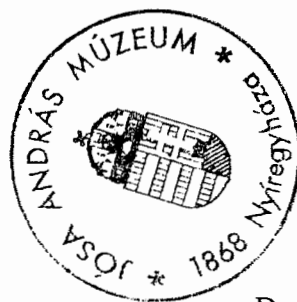
10.) Ugyancsak az MDO-hoz csatlakozva a kiállítások informatikai támogatását elsősorban a meglévő adatbázisok alapján képzeljük el, mivel azok a könnyű keresést lehetővé teszik. Első lépésben elkészül a már meglévő kiállítások QR-kódja. A jövőbeni kiállítások esetében a megfelelő vizuális nyelv kialakítása, a játékosabb, látogatóbarát megjelenés megoldása szükséges. Ennek felelősei az egyes kiállítások kurátorai, valamint a közművelődési osztály vezetője.

11.) Hosszú távú stratégiai elképzelés a Jósa András Múzeumban a régészeti leletek digitális leltározásának reformálására irányul. Amennyiben elfogadjuk hogy a nyilvántartás elsődleges céljai között a tárgyak azonosítása szerepel, akkor el kell kezdeni a felszaporodott tárgymennyiség számontarthatósága és azonosítása érdekében az áttérést az alapvetően verbális nyilvántartásról az alapvetően képire. E tekintetben mindenképpen országos konszenzusra kell törekedni.

12.) A digitalizált adatvagyron hosszú távú tárolásának kidolgozása alapvetően fontos, hiszen az elkészült digitális állományok és a hozzá tartozó metaadatok hosszú távú, szakszerű archiválása intézményi feladat, azonban ehhez megfelelő technológia (modern tárolási és mentési rendszerek) szükséges, melynek kiépítése rövid és középtávú céljaink között szerepel. A digitalizált és közzétett tartalmak esetében elengedhetetlen a folyamatos technikai karbantartás, szoftverfrissítések. Mivel a weboldalak tartalma gyorsan változik, szükség van arra, hogy az online megjelenő forrásokat megőrizzük, visszakereshető webarchívumokban tároljuk, és bárki számára hozzáférhetővé tegyük.

13.) A már digitalizált tartalmak esetében folyamatosan meghatározásra kerülnek különböző felhasználói csoportok, akik az adott tartalmat igénybe vehetik (köznevelésben részt vevők, felsőoktatásban részt vevők, pedagógusok és pedagógusképzésben részt vevők, kutatók, minden magyar állampolgár). Rövid távú célunk a különböző felhasználói csoportok igényeit kielégítő tartalomszolgáltatási csomagok létrehozása és a jövőben már ezekbe sorolni a digitalizálendő tartalmakat.

Nyíregyháza, 2018. március 19.

Dr. Rémiás Tibor

megyei hatókörű városi múzeum igazgatója

Jóváhagyom:

Nyíregyháza, 2018. (hó) (nap)